

10 JAAR GROUP-ONDERZOEK

Reden tot optimisme

Waarom krijgt de een wel een psychose en de ander niet? Welke factoren maken iemand kwetsbaar en welke zijn juist beschermend? Over de hele wereld zijn wetenschappers op zoek naar het antwoord op deze vragen. Maar het GROUP-onderzoek zoals dat nu in Nederland is verricht, is zelfs wereldwijd ongekend. Vanwege de omvang, maar vooral vanwege de duur: meer dan 3000 mensen werden maar liefst tien jaar gevolgd. Op 12 oktober werden de voorlopige resultaten gepresenteerd.

tekst Heleen Schönau | Bert Stavenuiter | illustratie Anna Wikje Roorda Boersma

Psychiater René Kahn opende direct optimistisch. Op de vraag: 'Zal het ons ooit lukken om schizofrenie te voorkomen?' antwoordde hij volmondig 'JA!' Waarom denkt hij dat? Omdat er al veel ontdekt is in de afgelopen tien jaar, omdat er veel geld beschikbaar is voor verder onderzoek en omdat veel goede mensen hun schouders eronder zetten. Onderzoek naar schizofrenie is lang niet interessant geweest, maar volgens Kahn staan jonge onderzoekers tegenwoordig te popelen. Een aantal van hen was aanwezig om hun resultaten te presenteren, steeds in exact 6 minuten en 40 seconden.

Zelf kwam Kahn al direct met een voor veel aanwezigen opzienbarend resultaat: schizofrenie ontstaat veel eerder dan tot nu toe altijd werd aangenomen: al tussen het tiende en twaalfde jaar. Er is dan nog geen sprake van een psychose, maar de eerste verschijnselen zoals concentratieproblemen dienen zich al aan. 'Als we schizofrenie willen begrijpen, moeten we dus veel vroeger gaan kijken en als we schizofrenie willen behandelen moeten we veel meer aandacht aan cognitie geven', aldus Kahn. Muziek in de oren voor Ypsilon, die via het project 'Vroeg begonnen is een toekomst gewonnen' al jaren aandacht vraagt voor vroegtijdig ingrijpen.

Duizend genen

Misschien nog wel opzienbarend nieuws kwam van Kahns collega Jim van Os. Dat genen betrokken zijn bij het ontstaan van psychose was voor de meeste aanwezigen geen nieuws. Maar dat onderzoek

'Onderzoek naar schizofrenie is interessant: jonge onderzoekers staan te popelen'

intussen had aangetoond dat er meer dan 1000 genen of stukjes van genen bij betrokken zijn, dat wisten velen toch niet. Het enorme aantal maakt ook dat tegenwoordig op een andere manier tegen de ziekte wordt aangekeken. 'Vroeger dacht men dat er twee varianten waren: je hebt wel, of je hebt geen schizofrenie. Maar de waarheid is dat het een continuüm is: iedereen is drager van genen die leiden tot schizofrenie, alleen de mate verschilt.'

Stress

Zouden mensen die sterk op stress reageren op de langere termijn ook slechter gaan functioneren op sociaal gebied? Ja, zocht Martine van Nierop uit.

Ze vond het volgende. Gezonde mensen reageren met een beetje negatieve gevoelens op kleine 'stressoren' (stressgevers), familieleden van iemand met een psychotische stoornis al wat meer en mensen met een psychotische stoornis reageren met de meeste negatieve gevoelens. En die 'stapelen'.

Mensen die dus met meer negatieve gevoelens reageren op (kleine) stressvolle gebeurtenissen zijn op langere termijn minder goed in staat te werken, zelfstandig te leven of sociale contacten te onderhouden.

Gelukkig geldt het omgekeerde ook: voorkom de stress en het functioneren blijft beter. Dat wordt met z'n allen aan de *mindfulness!*

LEES VERDER →

Psymate

Papier is achterhaald! Moderne onderzoekers maken gebruik van de Psymate: een elektronisch apparaatje dat patiënten bij zich dragen en dat op willekeurige momenten piept.

Zodra het piept vul je in wat je aan het doen bent, hoe je je voelt, met wie je bent en of je last hebt van bepaalde symptomen. Op die manier kunnen de onderzoekers meten wanneer symptomen aanwezig zijn, of ze over de tijd verschillen en welke invloed de omstandigheden op symptomen hebben en andersom.

Bij een aantal van de hier besproken deelonderzoeken werd de Psymate gebruikt. Ook in de toekomst willen de onderzoekers veel meer gebruikmaken van computer, website en mobiele telefoon, kondigde GROUP-onderzoeker Wiepke Cahn aan.

